

TELEGRAFUL ROMANU

Nr. 27. ANULU XIV.

Telegrafulu ese de doue ori pe septimana: joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumtate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Morarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumtate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Sabiu, in 7/19 Aprile 1866.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litero mici, pentru dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Evenimente politice.

Sabiu in 6 Aprilin

Hrztg. comunica, ca deputatulu Sabiului Iacobu Rannicher au plecatu in 16 Aprile n. la Pest'a.

Sambat'a trecuta diet'a pestana s'a stramutatu in edificiulu celu nou, candu s'a si tinutu acolo cea d'antaiu siedintia plenaria. Presedintele in vorbirea sea saluta diet'a in cas'a cea noua si si esprima dorinti'a, ca activitatea inceputa in sala museului sa ajunga la tint'a ei cu succesu duratoriu. Conte Miko saluta cas'a in numele transilvanilor.

Din Boemi'a se scrie ca intemplantu-se resboiu intre Austria si Prussia, Boemii voru se formeze unu corpu de venatori negri (uniforma negra), pedestri si calari, cari se voru ruga de Majestatea Sea Imperatulu a fi cei d'antaiu in cea d'ntaiu lupta cu Prussia.

Din politic'a din afara insemnamu ca la not'a Austriei din urma, Prussia pana in 16 Aprile inca nu au respunsu nimic'a. Se scrie prin diuarie, ca aru fi fostu lupte mari in sinulu regimului prussianu asupr'a acestui respunsu de mare insemnatate, si ce avea sa decida in alegerea intre pace si resboiu. O depesia telegrafica din Hrztg. de eri spune ca s'a espedatu respunsulu. Aseptamu cu incordare cuprinsulu aceluia. Daspree Bavaria, carea se vede a fi inclinata a juca o rola mai insemnata in evenimentele ce au sa urmeze, se scrie, ca aru fi pentru proiectulu de reforma alu confederatiunei germane.

Din Florentia vinu sciri telegrafice, ca acolo se crede totu mai multu si mai multu de posibilitatea unui resboiu.

In Romania'a dupa cum se vede si din actele publicate mai la vale s'a intemplat lucruri mari. Prin plebiscitu s'a alesu in tote parti principele de Hohenzollern, despre carele chiaru si Debatte spune ca aru fi pe drumu catra Romania'a, unde sa se presenteze poporului. Sciri telegrafice spunu despre o miscare in Iasi causata de influinti'a rusésca, cu care ocaziune s'a omoritu 12 omeni iara 16 s'a ranitu. Mitropolitulu Moldaviei s'a arestatu ca partasiu si urditorin la acestu conflictu. Moruzi au fugitu in Russia. Doi din membrii locotiintei calatorescu prin tier'a de dincolo de Milcovu. Unele diuarie povestescu de o avantgarda rusésca de 10 mii la Sculeni in Besarabi'a.

La Situatiunea de fatia.

Scirile de resboiu se schimba pe di cu cele de pace si indereptu. Bursele acumu radica acumu scobora pretiurile efectelor lor; celu mai invederatu semnu, ca in atmosfer'a politica domnescu schimbari pe di, pe momentu, se vede ca aerulu politicu este ingrecatu de materii de acelea, din cari se potu nasce viscole, deca cum-va nu se ivesce inca de tempuriu unu ventuletiu diplomaticu, in care sa se mistue tote elementele unui resboiu infricosiatu.

Ide'a de unu congressu europenu, candu fu aruncata in lume, afla si resistintia si dispretiu. De atunci insa a urmatu resboiulu in Dani'a si acest'a aru fi putinu, dar de atunci s'a nascutu o greutate amenintatoare de pacea Europei, in politic'a ministrului presiedinte prussianu, de Bismarck. Politic'a acest'a fu ignorata prea tare la inceputu. Cei mai multi o privea de o afacere interna in limitele confederatiunei germane. Liniscea cea mai mare din acesta parte si o justificau cei mai multi cu aceea, caci purtatorulu mentionatei politice era unu Bismarck, u r g i s i t u inaintea camerei prussiane si neplacutu inaintea liberaliloru europeni. Dara deca Bismarck s'a folositu in tota estinderea, de assiom'a lui Taleyrandu „ca graiulu e datu omului ca sa si ascunda cugetele?” Dar deca Bismarck carele ca parvenu, cunoscea de o parte puterea aristocratica din giurulu regelui seu si de alta parte pre liberalii, cari au sa tina multe cuventari si toaste pana candu se determina la ce-va si au manoperatu, ca la aristocrati'a iuncheriloru sa iarunce tierana in ochi, pre candu sciea, ca pe liberali in ora cea de pre urma inca, ii pote atrage la sine cu o intorsetura liberala si pote cu „Nationalvereinulu“, carele totudeun'a au gasitu destui ignoratori, sta in legaturi secrete?

Remanendu numai cestiunea cea dela gurile Albei (Elbe) in Schleswig Holstein, cestiune deschisa, Incerulu era usiora de deslegatu. Paterile europene afara de cele doue mari nemtiesci puteau sa stea cu bratiile incrucisate si sa astepte rezultatulu. Austria avendu langa sine statele mijlocii si o armata probata era mai multu decatu sigura de rezultatulu. Situatiunea insa s'a schimbatu prin deschiderea altei cestiuni la gurile dunarei, si acestea mai potu trage dupa sine chiaru si o a trei'a cestiune pe tiermii adriaticei. De aci avemu dara prospectulu celu seriosu ce cuprinde mai Europa intréga. Pentruca cetimu in tote dilele de armari in Germania, in Itali'a, de corpuru de observatiune in Francia, de concentrari de trupe in Russia de media di si apusa, in Turcia la dunare asi incatu Europa aru pare dupa aceste sciri unu arsenalu si unu castru.

Nu credemu ca inca, nu s'aru pute incungiora unu conflictu sangerosu, ba speramu ca Europa apusena va fi cu multu mai precauta decatu sa dea cursu liberu unoru evenimente, a caroru sfersitu aru fi nepreveditu si acest'a cu atatu mai vertosu cu catu, deca nu ne insicla indiciile diuaristice, pericolulu s'aru strapune cu totulu in resaritul Europei.

Sa consultamu putinu in privinti'a unel atari posibilitati si map'a Europei.

Deca aruncamu o privire in partea resaritena aflamu colosulu rusescu radiemandu-se de doue mari, la media nopte de marea baltica si la media di de marea negra. La marginea sea apusena de catra Prussia si Austria vedemu, ca regatulu Poloniei rusesci e veritu ca unu icu intre aceste doue puteri germane. Din Varsiovi'a se pote amenintia Berlinulu si chiaru si Vienn'a. Decatu Russia la nimic'a nu pote astadi sa cugete mai putinu decatu la asi ce-va. Planurile traditiionali suntu indreptate din vechime catra cetatea constantina, chie'a a trei continente seu a lumei asi numite vechi. Tint'a ei cea mai de aproape este asia dara sa si deschida drumulu preste Romania'a.

Sa dicemu, ca sa nu-i pota succede mai multu decatu atat'a deocamdata. Atunci Europa apusena are alu doilea icu veritu in corpulu seu si ven'a principala, dunarea, sugrumata. Urmarile de aci incolo suntu apoi prea lesne de calculatu. Russiei atunci nu i va trebui decatu cestiunile ce inca nu suntu cu totulu deslegate, precum cea a Italiei, unitatea Germaniei s. a. sa intre in cursu, cu unu cuventu Europa centrala sa fia ocupata, sitota Europa este amenintata, pentruca cu calcarea Turciei, carea nu aru pute face resistintia, suntu amenintate si marile mediterane pana in oceanulu atlanticu si de ecuilibrulu europenu nu aru mai pute fi vorba.

Scirile telegrafice ce ne vinu dela Bucuresci ne intarescu in aceea, ca Russia grabesce din tote puterile ocaziunea de a intra in Moldavia, la o eventuala incurcatura in centrulu Europei.

Romanii dara in lini'a d'antaiu prin armonia si prin evitarea ori caroru neintielegeri sa si concentreze tote puterile pentru intempinarea inimicului comunu. Ei sa urmeze pre parintii lor candu Europa era amenintata de semiluna. Nu maiputinu este detori'a poporeloru Austriei, ca sa termine fratiesce cu o ora inainte diferintiele intre sine, ca la tempu sa pota oferi concursulu lor si sa nu fia surprinse precum fara ore candu poporele Ungariei la Mohacs, pentruca atunci si ajutoarele ce s'aru pregati sa vina din apusulu Europei aru pute sosi prea tardiu.

* „Din Bucovin'a. Dupa ce amu publicatu propunerea si motivarea dlui Georgiu de Hormusachi in caus'a autonomiei bisericiei gr. or. a tierii Bucovin'a, ne luamu voia a face sa urmeze dupa protocolulu stenograficu alu dietei bucovinene, cele ce s'a urmatu totu in acea cestiune in siedinti'a XIX sesiunea IV din 15 Februaru a. c.

D. referinte G. de Hormuzachi (citesce depe tribuna.)

Inalta dieta! In siedinti'a din 8 Februaru a. c. s'a predatu propunerea facuta: ca sa se roge Inaltulu Regimu de statu, a mijloci o decisiune favoritoare a adresei pre umilitu substernute de catra diet'a bucevinena sub 27 Martiu 1863 Majestatii Sele c. r. apostolice in cestiunea autonomiei bisericiei provinciale gr. or. — unu comitetu constatoriu din 5 membri spre consultare si referare.

Comitetulu s'a decisu in privinti'a acestui obiectu, precátu de momentosu, pre atátu de urgentie, unanimu pentru innoirea nemijlocitei rugári la p. n. tronul prin o adresa préumilita si recomanda spre acelu sferítu Inaltei case primirea adresei, ce se cuprinde in urmatoriulu proiectu.

Mi e mi remánu numai putíne a mai adauge. Imi iau voia a observá, cumca nu se tractéza despre unu obiectu nou, ci numai despre unu indemnú nou la conclusiunea facuta de Inalt'a casa in 27 Martiu 1863., carea e depusa in adresa substernuta atunci cu umilintia pr. Inaltului tronul, in urm'a cárei'a in sa pán'a-cum dorere n'a urmatu nici o decisiune multiamitóre. Motivarea adresei celei nóue se cuprinde in proiectulu de adresa insusi. Tempulu, care se apropie de incheierea sesiunii, nu me iarta a mai vorbí despre motivele desfasiurate acolo. Si ce se atinge de form'a elaborári (executári) conclusiunii celei mai nóue a dietei, amu numai a adauge, cum ca din mai multe párti a acestei case si'a esprima comitetulu ferbintea dorintia, de a innoi rugarea prin o adresa cátra Majestatea Sea Imperatulu. Comitetulu a recunoscutu motivele, care l'a induplecatu la acésta forma, si a alesu cea mai din urma, cá un'a ce privesce mai multu la importantia extraordinaria si la urgentia obiectului, precum si la demnitatea si detorintia representatiunii tieriei. De aceea mi iau voia a recomanda proiectulu de adresa spre primire, si voiu avé onóre alu cetii Inaltei case. (Cetesce.)

Majestatea Vóstra c. r. Apostolica.

Insufletiti de inalt'a incredere in pr. in gratia, ce veghéza asupr'a intereselor tieriei a tuturor regatelor si tierilor impreunate sub sceptrulu Austriei, si in parintesc'a ingrigire, indrasnesce diet'a umilitu supusa a ducatului Bucovinei in profund'a reverintia a substerne Majestáti Vóstre c. r. apostolice unu obiectu pecátu de momentosu, pe atátu de pretiosu pentru locuitorii gr. or. ai acestei tieri spre prégratiósa aprobare.

Prin separarea cea prégratiósa aprobata si de curendu executata a dieceselor gr. or. de nationalitate serbésca de acelea ale natiunii románe, si prin infintiarea Metropolei románe in Sabiiu, prin care a ajunsu o dorintia vechia a locuitorilor gr. or. la conclusulu doritu, au intratu biseric'a gr. or. din Austri'a intr'o fasa nóua si plina de sperantie a desvoltári ei. Eliberata de partea cea mai mare a catusieloru anticanonice de pána acum si ia dens'a déjà unu sboru in Ungaria si Transilvania si merge cátra o inflorire, carea garantéza reactiunea cea mai binecurentata asupr'a stárei religiose si morale a respectivei poporatiuni, precum si o multiamita nestingibila acelei cátra inaltulu protectoru imperatescu alu credintiei strabunilor ei.

Cu atátu mai dorerosu trebuie sa simta acésta tiéra de coróna totu de un'a credinciósa, cáci nu numai a remasu dieces'a ei neatinsade beneficiulu renascerei bisericiei universale gr. or., ci s'a lasatu eschisa din sfer'a asiediamintelor canonice in directiunea preinsemnata.

Biserac'a gr. or. din Bucovina fu organizata inainte cu trei generatiuni, vreo cáti-va ani dupa predarea acestei tieriei de coróna sub regimulu imperatescu austriacu, — fára consideratiune la positiunea ei cea vechia si autonómaintemeia ta pe istoriasicane, — prin o dregatoria militara, administratiunea militara de atunci (Planulu de regulare din 29 Aprile 1787).

Form'a otarita prin planulu de regulare, fiindu ca era contraria asiediamintelor canonice a trebuitu sa aiba influintia cea mai stricaciósa asupr'a firei bisericiei.

Neperfectiunea, defectuositatea si scaderea cercustárilor bisericesei in acésta tiéra, se vede mai in tote pártile intr'unu cuprinsu deplorabilu.

Cultur'a religioasa si morala a poporului a facutu putínu progresu sub domnirea cea lunga a acelei organizatiuni, carea pána adia a remasu neschimbata.

Detragendu-se dela biseric'a administratiunea averilor ei proprii date de piosii antecesorii fundului religionariu gr. or. presinte dia Bucovina, mai nici odata nu s'au potutu ajunge multiamirea urgentelor necesitáti, acoperirea celor mai neincungiurabile procurári pentru biseric'a, adese-ori chiaru si dupa desbateri lungi de dieci de ani. Biserici vechi de lemn, ruinavere chiaru pe proprietárele (cele mari) estinse ale fundului religionariu, lipsa de locuintie parochiale competente, neglijarea totala a trebiloru scolare, ajutóre nesuficiente la alte scopuri insemnate pentru cultu, unu numeru de totu de josu si neindestulitoriu de stipendii pentru studinti seracila scólele mijlocii si la universitáti prelánga mijlócele cele bogate ale fundului religionariu — suntu numai putíne esemple pentru intarirea celor mai susu dise. —

O decadere atátu de mare a intereselor amintite si a altoru insemnate, o stagnatiune totala a vietiei bisericesei in dieces'a bucovinena, trebui sa fia urmarea necesaria a pusatiunii ei exceptiunale inlauntrulu bisericiei gr. or. din Austri'a.

Insa intristarea credinciosilor locuitori ai acestei tieri despre astfelu de stare a lucrurilor se simte cu atátu mai tare de densii, candu cugeta, ca vindecarea pentru ranele cele grele a bisericiei lorujace asiá de aprópe.

Candu biseric'a gr. or. din Bucovina nu se va mai impede cá prin Inalt'a administratiune a statului in desvoltarea ei naturala canonica; — ei se va lasá ei insasi a administrá independinte lucrurile sale dupa asiediamintele ei cele vechi; candu restituirea autonomiei neincevchite a bisericiei nóstre — nu ni se va mai retiené, candu se va pune punctulu de gravitatiune moralu alu autonomiei, care este conditiunea de vietia a bisericiei gr. or., in comunitatea credinciosilor ei din acésta diecesa, in intielesu canonicu; candu in sferítu biseric'a universalá gr. or. din Austri'a se va intemeia in sensulu constitutiunii ei celei vechi sinodale si drepturile ei in contr'a tuturor explicárilor schimonosite, si tuturor schimbárilor — egalu cu drepturile altoru confessiuni — se voru asigurá si sigilá prin unu préinaltu actu de statu imparatescu; numai atunci voru fi socotite legile cardinale si ne inlaturabile ale bisericiei gr. or. si numai atunci se va ajunge multiamirea diecesei nóstre si realisarea celor mai ferbinti dorintie a locuitorilor nostri, cari cu credintia neclatita se tinu de biseric'a cea vechia provinciala.

Cá celu d'antáiu pasiu in sa spre realisarea autonomiei bisericiei gr. or. se pare a fi conchiamarea unei adunári diecesane — numésca-se aceea sinodu diecesanu, congregatiune — carea dupa constitutiunea sinodala a bisericiei are a constá dintr'unu asemenea numeru de laici. In acésta adunare diecesana trebuie sa se deslusiesca afacerile bisericese, sa se pertracteze si rezultatele sa se substérna pentru préinaltu sanctionare. Atunci se va aduce la indeplinire si in Bucovina serbatoresc'a asigurare imperatesca a vechiului status quo din Moldova, ce l'a primitu Bucovina solenelu la predarea ei, si anume a autonomiei nevatemate a bisericiei. Nu mai putínu va avé valóre atunci si Inaltulu cuventu imperatescu, care in préinaltu patenta din 31 Decembre 1851 astfelu suna: „A sustiné si proteje (aperá) fiacare biseric'a recunoscuta in tierile de coróna si fia-care societate religionara in dreptulu de exercitare a religiunii publice, in administratiunea independinta a afacerilor ei, mai departe in posesiunea si impartasirea institutelor de cultu si invetiamentu si de beneficiuri, in fundatiuni si fonduri“, precum si analog'a concessiune gloriósa a préinaltei diplome din 20 Octombro 1860 va serví acestei tieri spre binecurentare.

Diet'a conchiamata prin maritimós'a indreptatire constitutiunala dobandita dela Majestatea Vóstra c. r. apostolica de a representá ducatulu Bucovinei, se crede a se face démna de préinaltu incredere a Majestáti Vóstre numai prin consciintios'a executare de o detorintia, aducendu la cunoscentia préinaltului tronul imperatescu o lipsa urgenta si o cestiune de vietia a Bucovinei.

Petrusi de simtiemintele celei mai profunde reverintie si credintie neschimbate, si insufletiti de mangaitórea sperantia, ca Majestatea Vóstra c. r. apostolica, cu cea mai gratiósá consideratiune la starea cea exceptionala a bisericiei gr. or. din acésta tiéra si in préinaltu Vóstra amóre de dreptate nu Vetí refusá Bucovinei aceea, ce este tint'a celor mai scumpe dorintie a toldeun'a credinciosilor ei locuitori — conditiunea fericirii si a liniscirii consciintiei lor religiose — indrasnesce prea umilitu supus'a dieta, cu privire la préumilit'a ei adresa din 27 Martiu 1863 substernuta pre lángea tota supunerea Majestáti Vóstre c. r. apostolice, a substerne préumilit'a rugare:

„Majestatea Vóstra c. r. apostolica sa Ve indurati a restitui autonomi'a bisericiei gr. or. din Bucovina, garantata prin status quo asiguratulu de préinaltii Vostrii Antecesorii, si a demanda prégratiósa, cá sa se conchiame spre indrumarea aceleia, cá cea d'antáiu conditiune nedisputabila, o adunare diecesana, carea sa setina regulatu si hotaririle ce se voru face in urm'a unei consultári mature, sa se substérna Majestáti Vóstre c. r. apostolice spre pr. in aprobare.“

Pres. Cere cine-va cuventu asupr'a referatului comitetului si anume asupr'a acum cetitei adrese cátra Majestatea Sea?

Siefulu tieriei cavaleru de Mirbachu. Amu numai aduce la cunoscentia inaltei case in privinti'a acestui obiectu, cumu ca adresa substernuta Majestáti Sele de inalt'a dieta in 27 Martiu 1863. s'a supusu pertractári, ca aceea in sa nu s'a dusu pána in sferítu, si se afla in acelu stadiu, ca dechiararea ceruta in acestu obiectu dela Esc. Sea D. Eppu gr. or. numai de curendu a ajunsu la mine, si cumca eu voiu supune, dupa-ce prin inchiderea dietei ocupatiunea mea de casa se va puté estinde intr'o mesura mai mare, acestu obiectu unei consultári mature si atunci lu voiu indrumá mai departe la inaltele oficiuri centrale.

Pres. Mai cere cine-va in asta privintia cuventu.

Referintele G. de Hurmuzachi. Mi iau voia a face observare la dechiararea facuta chiaru acum din partea Dlui Siefu

de tiéra inaltei case, cumca eu nu me potu simți indemnata a recomendá inaltei case o alta conclusiune.

Eu cred, cumca acea pertractare se unesce fôrte bine cu préumilit'a rugare, carea acum se substerne pré inalului tronu cu privire la impregiurările cele nóue si la crescend'a urgentia a lucrului.

De aceea mi iau voia a propune primirea neschimbata a adresei, carea acum s'a comunicatu cu DVóstra.

Presied. Comitetulu alesu pentru consultarea cestiunei despre autonomi'a bisericeii, a propusu inaltei case primirea adresei, carea in intregulu ei cuprinsu s'a precelitu.

Acei Domni ablegati, carii se dechiara pentru adres'a acum celita, suntu rugati a se radica. (Se intempla.)

Adres'a s'a primitu cu unanimitate.

Dela diet'a Ungariei.

Scótemu din „Concordia“ urmátorele:

Pres. reportéza, ca si-au predatu credentiunalele: Alesandru Romanu deputatulu cercului de alegere Ceic'a, I. Fejér dep. orasiului Berezsk, I. Boér dep. Odorheiului, Fridericu Fehdelfels si Lud. Binder dep. orasiului Mediasiu. Aceste credentiunale tóte au fostu date comisiunei permanente verificatóre.

Se verificá definitivu Moise Berde dep. scaunului Háromszék. In contr'a lui Andreiu Pethé abl. Cosiognei (Kolozs) s'a hotaritu investigatiune, si de comisariu se tramise Ludovicu Papp. Se mai verificara definitivu c. Samuelu Vass dep. comitatului Dobacei si Lad. Makray dep. comit. Hunedórei.

Alegerea dep. Fr. Sipos din comit. Beregh se nimici unanimu, prin urmare comisiunea centrala a susamintitului comitatu se va provocá sa ordinedie alegere nóua.

Cu privire la alegerea ablegatului Ladislau Décsy din Sz. Cseh, comit. Solnocului de mijlocu; cas'a a otaritu investigatiune, cu a cárei esecutare fu delegatu dep. Sam. Túry.

Din investigatiune se dovedi, ca in locul de alegere fu bataia, in carea sa ranira preste 50 insi dintre cari unulu si mori dupa un'a óra.

In urm'a acestei bataie partid'a lui Alesandru Bud'a se departara din locul de alegere si asiá Lad. Décsy se alese prin achiamatiune.

Comisiunea verificatória s'a dechiaratu pe lángra nimicire, éra spesele investigatiunei sa le acopere L. Décsy.

Dupa aceste punendu presidele intrebarea, majoritatea fu pe lángra nimicire.

Siedinti'a publica a casei repr. din 12 Aprile.

Balt. Horváth, cá referintele comisiunei de 12 insi, emisa in privinti'a a gendloru dietali, cetesce proiectulu aceleiasi, precum urméza:

1. Sa se formezeo comisiune de 60—70 de membri care va face proiectu:

a) Despre organizarea comunelor, cu privire la tóte referintiele acelor'a.

b) Despre organizarea deplina si definitiva a comitatelor, cetátiloru si districtelor.

II. Sa se aléga o comisiune de 70—80 de membri cu indrumare, cá sa faca proiecte de lege:

a) Despre dreptulu civile— materiale si formale,— in legatura cu sistem'a cártiei funduali, si cu estindere la relatiunile feudali, ce sustau inca, si la despusetiunile analoge acestora,— cátra cari se numera si regularea definitiva a drepturiloru si detoriiloru de patronatu.

b) Despre dreptulu penale— cu privire la partea lui materiala si formala,— si despre sistem'a de inchisori.

c) Despre dreptulu cambiale si comerciale.

d) Despre dreptulu montanisticu.

e) Despre ordinarea referintieloru de proprietate.

f) Despre o lege de indigenatu, de imigrare si emigrare.

III. Sa se esmita o comisiune de 30—40 de membri, cá sa faca proiectu de lege:

a) Asupr'a relatiuniloru confessiuniloru diverse, intre sine, si fatia cu statulu, luandu de basa in proiectulu seu principiulu egalitátii, inca si in privinti'a aceloru confessiuni, pre cari legea pán' acum nu le au impartasitu intr'aceea.

b) Despre instructiunea publica, si deschilinitu despre educatiunea popurala; cercuscriendu-se si in privinti'a acést'a drepturile si detoriele statului, pe lángra sustinerea nevatemata a dreptului autonomu alu confessiuniloru singuraticé.

IV. Sa se constituizeo comisiune de 60—70 de membri, care va avé:

A culege date, si a proiectá pe basea acestora atari dispusetiuni legelative, prin cari se va poté promová desvoltarea poterei materiala a tieriei, si impedecá stavilele ce i se opunu, cu privire deschilinita asupr'a imbunatatirei agriculturii, fabricaturii, manufacturii, industriei si comerului, asupr'a ordinárei referintieloru de banca si creditu, si asupr'a infiintárei unei sisteme de comunicatiune, corespundiátore intereseloru tieriei.

V. Sa se aléga o comisiune de 30—40 de membri, cu instructiunea:

ca cercetandu starea instituteloru publice de tiéra, mai cu séma a teatrului nationale magiaru, a museului, a academiei scientifice magiare, a Ludoviceului, sa propuna atari dispusetiuni legelative, cari potu avé efectu spre imbunatatirea spirituala si materiala a acestoru institute.

Opiniunea comisiunei despre modulu constituirei acestora 5 comisiuni este: ca totumembrulu casei sa póta luá parte intr'un'a séu alt'a comisiune. Inainte de a alege darcomisiunile, cá acele sa se póta constilui corespundiatoriu recerintieloru, ce le rechiamo cualificarea de specialitate,— comisiunea aru vedé de lipsa a provocá pre membrii casei, cá intr'unu terminu anumitu sa se dechiare, cumca: amesuratu chiemárei si cunoscintieloru lor, in pertractárele cárei séu cároru comisiuni aru dorí mai cu de a dín-sulu a luá parte?

Comisiunea subscrisa, numai dupa sosirea dechiaratiuniloru acestora, va fi in stare a proiectá otaritu si asiá numerulu, detiermuru acum'a numai aprósimative, alu membriloru fie cárei comisiuni: ca, de o parte, tóte comisiunile sa se formeze de o data din membrii casei, eara de alta parte sa nu se ingreuneze pestemesura singuraticii deputati, si cá sa se póta efectuí principiulu echitátiei, ca numai deputatii, ce se voru invoi, sa se imparta la mai multe comisiuni decátu un'a.

Se intielege de sine, ca alegerea libera a casei nu se póte margini prin insinuatunile aceste: se póte presupune insa, ca membrii on. case voru fi in privinti'a fia-cárei comisiuni cu luare aminte la insinuatii, incátu nu va trece numerulu acestora peste numerulu, ce se va defige, alu membriloru atárei comisiuni.

Fia-care comisiune aru fi sa capete de instructiune generala:

1) Cá in lucrárele lor sa pornésca din principiile sistemei ministeriale respnsabile basate pe legile nóstre.

2) Ca, incátu aru vedé de lipsa si cu scopu sa póta chímá barbati de specialitate, chiaru si afára de sfer'a casei reprezentantiloru;

3) Cá, in casurile, candu deciderea vre-unei intrebári va depinde dela deslegarea unei atari intrebári analoge, care se tñe de sfer'a altei comisiuni— comisiunile diverse sa vina in atingere intre sine prin emisi, ear intrebári atari preliminare, cari, in lucrárele mai de parte aloru dóne séu mai multoru comisiuni, forméza punctu de pornire, sa se deslege in siedinti'a mista a comisiuniloru interesate, cu privire la unitatea principiale recerata;

4) Cá fia-care comisiune sa se póta impartí, dupa natur'a obiecteloru sale, in un'a séu mai multe subcomisiuni; éara cestiunile principiali comuni sa se pertractedie in siedinti'a totala a comisiunei principale.

Afára de aceste mai este sa se aléga o comisiune pentru revederea art. 4 de lege din 1747/8 despre alegerea dep. dietali, acést'a insa se va poté intempla numai dupa regularea comunelor, comitatelor etc. Pest'a 12 Apr. 1866. B. Halász m. p. not. com.

Rasínari 3 Aprile.

Astadi se seversí in sinulu acestui opidu o festivitáte fôrte insemnata. Acea fu, amu poté dice intreita, pentruca pre lángra serbatórea dílei se mai serbá si chramulu scóleloru nóstre capitale de aci, cu care ocaziune se cetí si inalulu decretu guvernialu prin carele aceloru scóle li se dá dreptulu de publicitate, va sa dica: pasiescu scólele capitale din Rasínari si dupa dreptu in sírulu aceloru institute ale monarchiei austriace, cari au putere a dá atestate, cu care elevii esiti din acele scóle, avendu calculi receruti sa póta intrá in clas'a urmátore, in ori care altu institutu de invatiementu din cuprinsulu monarchiei austriace intregi.

Serbarea se incepú cu servitulu Ddieescu celebratu de onorabil'a Preotíme locala sub pontificarea Prea on. P. Sav'a Popovicu Barcianu Parochu localu si Asessoru consistorialu. La acestu servitiu erau de fatia o multíme mare de poporu, tinerimea scolaru si cá óspeti Preotulu gr. cat. din Rasínari, unu numeru frumosu din inteliginti'a preotiesca si laica (mirenésca) din Sabiu.

Dupa finirea Stei Liturgii, a plecatu preotímea si cealalta asistintia in processiune cátra scóli, precesa si urmata de poporu. Scólele purtau astadi si semne esterióre de serbatóre, fiindu decorate cu verdétia si cu flamuri nationale si imperatesci. In curtea scóleloru se facú sántirea apei si dupa stropire se cetí decretulu gubern.; iara dlu Dir. alu scóleloru I. Mihaltianu rosí unu éventu*) acomodatu dílei, cu care apoi se si terminara ceremoniele festivitátiei. Se insemnámu ca cantárele si la st'a Liturgia si la sántirea apei se esecutara de cátra tinerimea scolaru, carea dovedi o destulu de buna deprindere atátu in cele bisericesci, éátu si in innulu poporalu cantatu totu de dens'a dupa cetirea decretului mentionatu. Un'a nu putem sa trecemu aici cu vederea si carea nu privesce numai pe Rasínari, dara amu poté dice, ca pre toti románii din Ardélu si adeca, cá la asemenea solemnítati urechi'a ascultatoriului intalnesce séu numai glasuri singuraticé (ale cantoriloru singuraticii) séu numai ale tinerimei celei crudutie. Noi credemu, ca in o comuna cá a Ra-

*) Amu dori sa'lu avemu pentru publicare.

sfnariloru, unde barbati cu mai multa séu mai puțină inteligintia, nu sunt raritati, mai departe unde scim, ca toti au trecut prin scóla, care nu au fostu nici candu straina cátra biserica si cátra cantárele ei, trebuie sa presupunem, bá suntem convinsi, ca toti sciu cantá si asiá amu cuezá a reflectá, ca de ce sa nu se impartásiesca toti aceia, de ce nu tóta biserica la cantárele mai alesu cele liturgice? pentruca glasurile cele multe impreunate si in o cantare unisona infrumsetieza cantarea cu multa mai tare si redica si sustine evlaviá tuturoru.

Sa nu uitámu si tréscurile care inca contribuira la ilustrarea festivitátei.

Dupa amédi se dede o mésa festiva. Amintimú impregiurarea acést'a pentru cá sa nu trecemu cu vederea unele momente ce merita a fi incunoscintiate publicului. Asiá avemu mai întâiu a memorá toastulu redicatu pentru Majestatea Sea c. r. apostolica Imperatulu Franciscu Iosifu I. de cátra Prea Ven. P. Protosincelu Nicolae Popea; pentru Escelenti'a Sea Prea sántitulu Archiepiscopu si Metropolitu Andreiu Barónu de Siagun'a de cátra Il. Seadlu consiliariu de finantie Petru Maniu, carele impletí in cuventulu seu, potrivitu intemplárilor faptice, si o pia amintire de intru fericire reposatulu Episcopu Vasiliu Mog'a; pentru Institutu de cátra dlu Senatoru Rose'a; pentru óspeti de cátra Pré on. Parinte Sav'a Popovicu Barcianu si in fine pentru comun'a Rasinari de cátra dlu adv. Dr. Ioann Nemesiu.

Au mai fostu si alte toasté dintre cari insemnámu pre celu specialu pentru Pré on. P. Protopopu Ioann Pannovicu si pentru Il. S. D. cons. de Scóle Dr. Pavelu Vasiciu si cu deosebire celu in memori'a a duoru vechi luptatori si amu puté dice urditori ai castigárei drepturilor acestei comune, drepturi fára de care Rasinariu aru fi avutu sórtea de helotii strainiloru. Cugetámu aici la Lungu si Jurculetiu. Despre celu d'antáiu s'a amintitu, ca cu o stáruintia de feru si cu o jertfire de sine si de averea sea, au umblatu pána pre la Vienn'a pentru comun'a Rasinari; iara candu Imperatulu Iosifu II fu in Ardél, de-si fú impededatu in feliu de feliu de moduri dela audiintia imperatéseca, nu se lasá, pána ce aruncandu-se dinaintea trasorei imperatéseca, atrasa atentiunea Inaltei persóne, carea loá la sine scrisorile ce le tinea Lungu a mána si nu multu dupa aceea se plini dorintia lui Lungu, carea erá si a Rasinariloru. Jurculetiu se díse, ca au contribuitu multu la immultirea fondului scolasticu.

Fia ca serbatórea de adi cu tóte amenuntele ei precum si cu suvenirile din trecutu sa fia, de o parte unu adausu la velf'a acestei fericite comune, de alta parte, unu nou impulsu si unu nou isvoru de fapte folositoare, in cátu cu superbia sa ne putemu provocá la Rasinari si fára sfiála sa o asediámu la tóte ocasiunile intre modelele natiunei nóstre. Fia! fia!

Principatele románe unite.

Proclamatiune.

Románi! In cursu de diece ani-a-tidoveditu de trei ori in fati'a Europei, prin actele si voturile Vóstre ca suntetio natiune, ca aveti consciintia de drepturile si trebuintele vóstre, ca voiti unirea si cá scutu alu nationalitáti nóstre unu Domnitoriu strainu; si fiacare afirmare a vóstra a fostu aplaudata de tóte natiunile, fiacare actu alu vostru a fostu recunoscutu si confirmatu de puterile garanti.

Faptulu dela 11—23 Februaru, fiindu o noua si multu mai puterica afirmare v'au atrasu si admirarea si iubirea mai a unanimitáti puteriloru celoru mari. Acést'a iubire, acestu respectu alu autonomiei, alu suveranitatéi nóstre, ele le-au arelatu prin oprirea ori-cárei intervenire, prin primirea oficiale a reprezentantelului nostru si a comisariiloru de cátra Majestatea Sea Sultanulu, si a agintelui guvernului de cátra Majestatea Sea Imperatulu Francisoru, si prin amanarea Conferintieloru pána ce, in fati'a noiloru impregiurári, ve-ti fi vorbitu din nou, va veti fi afirmatu din nou, veti fi pusu cea de pe urma mána, la seversirea maretiei vóstre lucrári.

Déca insa puterile cele mari v'au lasatu deplin'a domnia asupr'a vóue insíve, ele au ochii tintiti pe noi; cáci de destinárele Romaniei suntu legate si interese mari ale Europei, si este doveditu pána la evidintia ca acele interese nu potu sa le lase a permite cá gurile Dunárei sa fia in mána unei natiuni desbinate trunchiate, slabe prin urmare si cu totul departe de a fi bulevardulu putericu pentru redicarea cáruia puterile garanti au versatu sangele si comorile lor.

Pentru consolidarea acestui bulevardu, natiunea a cerutu, cumu díserámu, la 1857 si 1859, unu domnitoriu strainu.

Celu alesu inca la 11—23 Februaru, declarandu oficiale ca din cause de familie nu póte primí; noi, autorisati de vointia natiunale condusi de datori'a ce avemu de a pune fráu tutoru intrigiloru si uneltiriloru ce au de scopu sugrumarea nationalitáti nóstre, si siguri ca de asta data vointia natiunei va fi incoronata de cea mai deplina isbenda, supunemu la alegerea directa a natiunei, cá domnitoriu alu romániloru, pe Principele Carolu Ludovicu Hohenzollern, ce va domni supt numele de Carolu I.

Románi! Dorintia vóstra nestramulata de a fi o natiune tare, lumin'a ce ati dobanditu prin atátea lungi si dureróse suferintie, prapasti'a dela gur'a cárei'a ne-a departatu actulu dela 11—23 Februaru, si in care inimicii se sílescu necontentitu a ne praváli, ne da credintia ca veti dá in unanimitate corón'a Principelui Carolu I, si veti face ast-feliu cá peste putine dile Europ'a intréga se repete unanimit'a nóstra strigare: Traiesca Romani'a un'a si nedespartita! (Urméza subsemnatele.)

Consiliulu de Ministru.

Románi! Inalt'a Locotenintia, prin proclamatiunea sea, v'au datu in cunoscintia ca dela voi numai depinde acum fericirea Romaniei, si putemu díce fiintia ei.

Suntu diece ani, de candu in trei renduri si in cele mai mari si mai solemne ocasiuni ati declarat, a-ti votatu in unanimitate ca cunósceti ca impregiurárele politice si positiunea nóstra geografica ceru imperiosu, séu se fimu o natiune unita si tare, seu sa perimu, si ca nu vomu puté fi o natiune de nu vomu avea pe tronulu Romaniei unu Domnitoriu care sa fia membru alu unei'a din familiile domnitóre in Occidente. Astadi dorintia vóstra e implinita mai multu inca de cátu cea mai mare ambitiune natiunale aru fi potutu pretinde.

Principele Carolu I, este membru a dóue familii domnitóre, si cari inca suntu din cele mai strálucite, din cele mai puterice. Este ruda de aprópe si inca din ramur'a de susu cu familia Regéseca a Prussiei, cu acea familie ce totudeun'a a nascutu din sinulu seu eroi si care a datu pre Fridericu celu mare, ce prin sciintia si vointia sea prefacu ducatululu celu micu ce i-a incredintiatu natiunea, intr'unulu din cele mai puterice regate ale Europei.

E ruda prin dóue ramuri cu Napoleone III, si inca consideratu cá facendu parte din ea in sa-si de aceea familie Bunaparte, nsémnata de mána lui Dumnedieu, ce dete lumii incrementa doi Napoleoni, cari adorati cá nisce semi-diei o condusera cumu conduce magnetulu ferulu, la democratia, la respectulu nationalitátiloru, la glori'a cea adeveraja si neperitóre.

E fiulu Altetiei sele regale, Carolu, Antonie, Ioachim, Principe de Hohenzollern, capulu partidei liberale, si celei mai invetiate din lume, a natiunei Germane. Fiiulu singurulu Principe din lume care pentru unirea, pentru unitatea Germaniei a sciutu a merge cu sacrificiulu pána a se cobóri de pe tron, si care astadi stimatu, adóratu de gloriós'a Germania, este unulu din cei mai de capetenia conducatori ai ei spre libertate si unitate.

Carolul I, alu romániloru, este elu insusi unulu dintre cei mai stimati si iubiti principi ai Europei, patrunsu de cele mai nobili si liberali principie, modestu cum este totudeun'a virtutea si tare cá credintia candu are o datoria de implinitu.

Románi! cu mána pe consciintia, in acestu momentu sacru in care in adeveru cerulu se deschide pentru Romani'a spre a inregistrá nemurirea ei cá natiune, jurámu inaintea vóstra, inaintea lui Dumnediu si a Europei ca avemu asigurarea ca Carolu alu romániloru, va conduce Romani'a pe calea dreptáti, a virtutii, a libertáti, si ca numai cu elu si prin elu ea va putea fi, si si va puté indeplini missiunea ce i-a semnatu provedintia. In picitóre dar Románi! Ór'a mántuirei a sunatu. Cartea vietiei Romaniei s'a deschisu inainte-va; cu o mána pe ranele vóstre cele sangeránde, si cari erau in ajunsu de a cangrená, si in ceialalta cu péna vietiei, mergeti si scrieti in Plebicistulu, Carolu I, Domnu alu romániloru. Provedintia, vóindu a ne luminá prin semne chiaru, a fácutu cá in diu'a de 8 Aprile, in care se inchide plebicistulu, Carolu I, impinesce 27 ani. Provedintia vóindu a ne desceptá a fácutu cá Dunarea, acestu fluvia cáruia datorimú protectiunea Europei sa i-a nascere, sa aiba isvorulu in tíera chiaru unde a nascutu Carolu I, Domnulu Romaniei. Votati dar románi, cu vechi'a vóstra credintia, votati cu tária vóstra romanéseca, votati in unanimitate si fára unu minutu de siováire, si intrigile tóte se voru nimici, si cu proclamarea votului vostru se va proclamá, se va afirmá fiintia patriei románe. Bucuresti, 2 Aprile, an. 1866.

Ministrii Ioann Ghic'a, Dimitrie Ghic'a, P. Mavrogheni, C. A. Rosetti, I. Cantacozino, Maioru D. Lec'a.

Iasi 12 Aprile. Bucuria la culme! Partidele de domnu strainu si de domnu pamenténu, aséra functionara astfeliu.

Unirea pána la mórté! Principe strainu de rasa latina! Persóne oficiale rusesci, conducu fátsiulu clubulu straino-separatistulu.

Moruzi care lucrédia sub numele cumnatului seu Rosnovénu, in clubulu separatistiloru amenintia pe unisti ca la întâiulu seu siueru Rusii voru fi aici.

Iasi 12 Aprile.

Astadi s'a unitu intrég'a partida Natiunale din Iasi si a proclamatu in entusiasmulu tuturoru ca dorintia romániloru este Unirea cu Principe strainu de vicia latina. Acést'a s'a aclamatu in palatulu Universitáti de mai multe sute de cetátieni románi si s'a subscrisu actulu confirmatu.

Biuroulu Comitului natiunale din Iasi:

V. Pogoru, Tacu, Maiorescu.